

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 6 czerwca 1958 r.

Nr 31

TRESC:

Poz.:

USTAWY:

136 — z dnia 22 maja 1958 r. o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa	445
137 — z dnia 22 maja 1958 r. o gospodarowaniu terenami torfowymi	448
138 — z dnia 22 maja 1958 r. o terenach dla budownictwa domów jednorodzinnych w miastach i osiedlach	449
139 — z dnia 22 maja 1958 r. o rzecznikach patentowych	453

ROZPORZĄDZENIA:

140 — Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12 maja 1958 r. zmieniające zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1 lipca 1954 r. w sprawie warunków do uzyskania dodatków z tytułu pracy w brackich zakładach pracy i wysokości tych dodatków	455
141 — Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 19 maja 1958 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 1 lipca 1954 r. w sprawie wypadków w zatrudnieniu	455

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

142 — z dnia 24 maja 1958 r. w sprawie ratyfikacji przez Francję Konwencji Międzynarodowej oraz Protokołu o zwalczaniu fałszowania pieniędzy, podpisanych w Genewie dnia 20 kwietnia 1929 r.	455

136

USTAWA

z dnia 22 maja 1958 r.

o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ustawa normuje sprawę melioracji wykonywanych dla podniesienia produkcji rolnej.

Art. 2. 1. W rozumieniu ustawy:

- 1) do urządzeń melioracji podstawowych zalicza się:
 - a) regulacje rzek i potoków oraz kanały (otwarte i kryte) odwadniające i nawadniające o szerokości regulacyjnej dna powyżej 1,5 m w ich dolnym biegu, jak również rurociągi o średnicy powyżej 1 m,
 - b) zbiorniki wodne dla celów rolniczych,
 - c) obwałowanie urządzeń, wymienionych pod lit. a) i b),
 - d) budowle regulacyjne, piętrzące i komunikacyjne na urządzeniach wymienionych pod lit. a), b) i c),
 - e) stacje pomp,
- 2) do urządzeń melioracji półpodstawowych zalicza się:
 - a) regulacje cieków naturalnych i cieków sztucznych (rowy i kanały otwarte i kryte) odwadniające i nawadniające o szerokości regulacyjnej dna powyżej 0,6 do 1,5 m oraz rurociągi o średnicy powyżej 0,4 do 1,0 m,
 - b) rowy odpływowe ze zdrenowanych gruntów — poza obszarem drenowania lub inne rowy odpływowe — poza obszarem meliorowanym,

- c) budowle regulacyjne, piętrzące i komunikacyjne na urządzeniach wymienionych pod lit. a) i b),
- 3) do urządzeń melioracji szczegółowych zalicza się mniejsze urządzenia, jak:
 - a) regulacje cieków naturalnych i cieków sztucznych (rowy i kanały otwarte i kryte) odwadniające i nawadniające o szerokości dna do 0,6 m, a rurociągi o średnicy do 0,4 m,
 - b) groble na kwaterach nawadnianych,
 - c) drenowania rurkowe i krecie,
 - d) deszczownie,
 - e) stawy rybne,
 - f) zagospodarowanie meliorowanych łąk, pastwisk i nieużytków przeznaczonych na łąki i pastwiska,
 - g) budowle regulacyjne, piętrzące i komunikacyjne na urządzeniach wymienionych pod lit. a), b), c), d) i e).
2. Minister Rolnictwa na wniosek prezydium wojewódzkiej rady narodowej może regulacje poszczególnych rzek, potoków lub kanałów zaliczyć do melioracji podstawowych, chociażby one nie odpowiadały warunkom określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a).

Art. 3. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa:

- 1) o prezydiach wojewódzkich rad narodowych, należy przez to rozumieć również prezydium rad narodowych miast wyłączonych z województw, a o pre-

zydiach powiatowych rad narodowych — również prezydium rad narodowych miast stanowiących powiaty,

- 2) o prezydiach gromadzkich rad narodowych — należy przez to rozumieć również prezydium miejskich (dzielnicowych) rad narodowych oraz rad narodowych osiedli,
- 3) o wykonywaniu urządzeń melioracji wodnych podstawowych, półpodstawowych czy szczegółowych — należy przez to rozumieć zarówno budowę, jak i odbudowę tych urządzeń,
- 4) o spółkach wodnych — należy przez to rozumieć również związki wałowe.

2. Za właściciela gruntu w rozumieniu ustawy uważa się również posiadacza gruntu.

3. Zainteresowanymi właścicielami gruntów w rozumieniu ustawy są właściciele tych gruntów, na które dodatni wpływ wywierają melioracje wodne półpodstawowe i szczegółowe, wchodzące w skład systemu melioracyjnego.

Rozdział II.

Wykonywanie melioracji.

Art. 4. 1. Wykonywanie melioracji wodnych podstawowych należy do Państwa, a melioracji półpodstawowych i szczegółowych do spółek wodnych i zainteresowanych właścicieli gruntów.

2. Na wniosek spółki wodnej, spółdzielni produkcyjnej lub większości zainteresowanych właścicieli gruntów nie zorganizowanych w spółkę wodną, jak również na wniosek nie zorganizowanych w taką spółkę właścicieli co najmniej połowy ogólnego obszaru gruntów przewidzianych do zmeliorowania — Państwo może wykonać melioracje półpodstawowe i szczegółowe za zwrotem części kosztów.

3. Zwrot części kosztów następuje przez obciążenie na rzecz Państwa opłatami melioracyjnymi:

- 1) spółki wodnej — jeżeli melioracje wykonywane są na terenach objętych działalnością tej spółki,
- 2) wszystkich zainteresowanych właścicieli gruntów — w pozostałych przypadkach.

4. Jeżeli wykonanie melioracji półpodstawowych i szczegółowych związane jest ze scaleniem gruntów, Państwo może wykonać te melioracje także bez zgody większości zainteresowanych właścicieli gruntów, z tym że przepisy ust. 3 mają odpowiednie zastosowanie.

5. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia:

- 1) część kosztów podlegających zwrotowi, zasady i tryb wymiaru i poboru opłat melioracyjnych oraz terminy ich spłaty przy uwzględnieniu przepisów art. 6,
- 2) zasady wymierzania datków, jakie powinni uiścić spółce wodnej jej członkowie z tytułu obciążenia tej spółki opłatami melioracyjnymi na rzecz Państwa.

6. Wysokość kosztu mieszanki nasion traw i roślin motylkowych w ilości niezbędnej do zagospodarowania odpowiednią metodą 1 ha meliorowanych łąk, pastwisk i nieużytków, przeznaczonych na łąki i pastwiska, przyjmuje się w wysokości ryczałtu określonego przez Ministra Rolnictwa na podstawie przeciętnych cen tych nasion w skali krajowej.

Art. 5. 1. Wykonanie przez Państwo melioracji półpodstawowych i szczegółowych następuje na podstawie decyzji organu administracji rolnej prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, organ administracji rolnej prezydium wojewódzkiej rady narodowej wydaje w porozumieniu z organem gospodarki wodnej prezydium rady tego samego stopnia, w oparciu o dokumentację techniczną, sporządzoną według obowiązujących przepisów z uwzględnieniem wymogów racjonalnej gospodarki wodnej. Decyzja ta zastępuje pozwolenie wodno-prawne przewidziane w ustawie wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. z 1928 r. Nr 62, poz. 574).

3. Wojewódzka rada narodowa uprawnienia wynikające z przepisu ust. 1 może przekazać powiatowej radzie narodowej. W tym przypadku przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio. Nie mogą być jednak przekazane uprawnienia z ust. 1, jeżeli decyzją, o której mowa w tym ustępie, miałyby być rozstrzygnięte sprawy należące w myśl przepisów ustawy wodnej do zakresu działania organu gospodarki wodnej prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

4. Decyzję w sprawie wykonania przez Państwo melioracji półpodstawowych i szczegółowych ogłasza się przez wywieszenie w lokalu prezydium gromadzkiej rady narodowej na okres 14 dni.

5. Od decyzji określonej w ust. 4 przysługuje odwołanie stosownie do przepisów o postępowaniu administracyjnym. Przepis ust. 4 stosuje się również do decyzji wydanych w II instancji.

6. Wykonana decyzja uprawnia wykonawcę do wejścia na grunt w celu przeprowadzenia melioracji.

Art. 6. 1. Opłaty melioracyjne ustala się proporcjonalnie do powierzchni tych gruntów, należących do zainteresowanych właścicieli, na które dodatni wpływ wywierają melioracje wodne półpodstawowe i szczegółowe, wykonane przez Państwo.

2. Na poczet opłat melioracyjnych zalicza się wartość materiału i robocizny, świadczonej przez spółkę wodną czy zainteresowanych właścicieli gruntów przy wykonywaniu robót, jak również wartość szkód poniesionych przez zainteresowanych właścicieli gruntów w związku z wykonywaniem robót melioracyjnych.

3. Opłaty melioracyjne mają charakter opłat publicznych. Opłaty nie uiszczone w terminie podlegają ściąganiu w trybie egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych. Do opłat tych mają odpowiednie zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

Art. 7. 1. Za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem przez Państwo melioracji półpodstawowych i szczegółowych przyznaje się odszkodowanie, jeżeli wartość ich przekracza sumę 100 zł.

2. Za szkody te uważa się:

- 1) straty w plonach poniesione na skutek zniszczenia zasiewów i upraw dokonanych poza pasem szerokości 1 m od obu brzegów rowu, kanału lub innego urządzenia,
- 2) straty w uprawach leśnych, jak również straty w zadrzewieniach i leśnych drzewostanach, jeżeli pozyskane drewno zostało użyte na cele robót melioracyjnych,
- 3) straty w drzewostanie sadów,
- 4) straty w plonach łąk i pastwisk na skutek wycięcia darniny poza pasem obejmującym rów czy kanał oraz teren o szerokości 1,0 m na każdym brzegu, o ile darniny tej nie zużytkowano do urządzeń w obrębie gruntów poszkodowanego,
- 5) straty w urządzeniach gospodarczych.

3. Straty poniesione w związku z wykonywaniem melioracji szczegółowych kwalifikuje się do szkód według ust. 2 pkt 1 — 3 i pkt 5 jedynie w tych przypadkach, gdy urządzenia szczegółowe nie wywierają dodatniego wpływu na grunty danego właściciela.

4. Za szkodę nie uważa się zajęcia gruntu pod urządzenia melioracji wodnych półpodstawowych i szczegółowych, jeżeli właściciel gruntu odnosi korzyści z tych urządzeń.

5. Odszkodowanie przyznaje się również za straty poniesione przez osoby, których prawa uprzednio nabyte na podstawie ustawy wodnej zostały ograniczone lub w inny sposób dotknięte działaniem urządzeń melioracji wodnych półpodstawowych i szczegółowych wykonanych przez Państwo w trybie określonym w art. 5.

6. Wniosek o przyznanie odszkodowania powinien być złożony przez zainteresowane osoby, pod rygorem utraty prawa do odszkodowania, najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od dnia powstania szkody.

7. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady i tryb przyznawania tych odszkodowań oraz termin ich wypłaty.

Art. 8. 1. W przypadku gdy skutek zajęcia części nieruchomości pod urządzenia melioracji wodnych półpodstawowych lub szczegółowych nieruchomości ta nie może być racjonalnie użytkowana na cele dotychczasowe, podlega ona na wniosek właściciela wykupowi na rzecz Państwa na zasadach i w trybie przewidzianych w ustawie o wywłaszczeniu nieruchomości na cele państwowe.

2. Wniosek o wykup powinien być zgłoszony przez właściciela pod rygorem i w terminie określonym w art. 7 ust. 6.

3. W razie wykupu nieruchomości w myśl ust. 1 wartość gruntu zajętego pod urządzenia melioracji wodnych zalicza się do kosztów wykonania tych melioracji.

4. Przepisy ust. 1 — 3 nie dotyczą przypadków, gdy urządzenia melioracji wodnych wykonywane są w związku ze scaleniem gruntów.

Art. 9. 1. Jeżeli spółka wodna, spółdzielnia produkcyjna, kółko rolnicze lub właściciele gruntów nie zorganizowani w spółkę wodną zamierzają wykonać urządzenia melioracji wodnej półpodstawowej lub szczegółowej we własnym zakresie, Państwo na ich wniosek może udzielić pomocy.

2. Pomoc Państwa w przypadku określonym w ust. 1 w szczególności polega na:

- 1) dostarczaniu przez organ administracji rolnej prezydium powiatowej rady narodowej odpowiedniej dokumentacji technicznej,
- 2) udzielaniu kredytów zwrotnych na zasadach, które określi Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa.

3. Jeżeli urządzenia melioracji wodnej półpodstawowej i szczegółowej wykonuje spółka wodna, spółdzielnia produkcyjna lub kółko rolnicze, pomoc Państwa może polegać również na dotacji udzielonej ze środków finansowych przeznaczonych w budżetach terenowych na popieranie czynów społecznych.

Art. 10. Zmiany klas gruntów, spowodowane polepszeniem się gruntów na skutek melioracji, nie będą uwzględniane przy wymiarze podatku gruntowego i obowiązkowych dostaw przez okres 7 lat, jeżeli chodzi o grunty orne, a przez okres 4 lat, jeżeli chodzi o łąki i pastwiska — licząc od

roku kalendarzowego, w którym urządzenie melioracyjne zostało oddane do użytku.

Rozdział III.

Konserwacja i eksploatacja urządzeń.

Art. 11. 1. Konserwacja i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych, z wyjątkiem wałów objętych działalnością spółek wodnych i stacji pomp, należy do Państwa.

2. Konserwacja i eksploatacja stacji pomp oraz urządzeń melioracji wodnych półpodstawowych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów. Konserwacja i eksploatacja wałów objętych działalnością spółki wodnej, jak również konserwacja i eksploatacja tych stacji pomp lub urządzeń melioracji wodnych półpodstawowych, które położone są na terenie działalności spółki wodnej — należą do tej spółki.

3. Prezydya gromadzkich rad narodowych określą dla każdego z zainteresowanych właścicieli gruntów proporcjonalnie do powierzchni tych gruntów, na które dodatni wpływ wywierają melioracje wodne, rozmiar obowiązków w zakresie konserwacji i eksploatacji urządzeń wymienionych w ust. 2, a położonych na terenach nie objętych działalnością spółek wodnych.

4. W szczególnych przypadkach, zwłaszcza w odniesieniu do konserwacji i eksploatacji stacji pomp, organ administracji rolnej prezydium powiatowej rady narodowej lub prezydium gromadzkiej rady narodowej może wykonać część robót wymienionych w ust. 2 z własnych środków finansowych lub udzielić pomocy w innej formie.

Art. 12. 1. Do konserwacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych obowiązani są właściciele tych gruntów, na których znajdują się urządzenia. Jeżeli urządzenia znajdują się na granicy gruntów, obowiązek ich konserwowania obciąża odpowiednio właścicieli gruntów graniczących ze sobą. W szczególnych przypadkach prezydya gromadzkich rad narodowych mogą rozciągnąć obowiązek konserwacji tych urządzeń na innych zainteresowanych właścicieli gruntów (art. 3 ust. 3).

2. Jeżeli urządzenia położone są na terenie działalności spółki wodnej, obowiązek konserwacji tych urządzeń należy do spółki wodnej.

3. Obowiązek ustalony w ust. 1 nie dotyczy tych właścicieli gruntów, którym urządzenia nie przynoszą korzyści. Konserwacja takich urządzeń należy do zainteresowanych właścicieli gruntów (art. 11 ust. 3).

Art. 13. Do konserwacji i eksploatacji urządzeń wodnych półpodstawowych i szczegółowych, znajdujących się na gruntach wykupionych na rzecz Państwa w myśl art. 8, obowiązani są zainteresowani właściciele gruntów graniczących z gruntami wykupionymi, przy czym przepis art. 12 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 14. Jeżeli urządzenia melioracji wodnych półpodstawowych i szczegółowych odprowadzają lub doprowadzają wodę z terenów rolniczych, a położone są poza tymi terenami (np. na terenie lasów), obowiązek konserwacji tych urządzeń ciąży na właścicielach tych gruntów, na których urządzenia się znajdują. W tym przypadku przepis art. 12 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 15. 1. Prezydya gromadzkich rad narodowych ustalają terminy wykonania obowiązku konserwacji urządzeń melioracji wodnych półpodstawowych i szczegółowych. Terminy te nie mogą przypadać w okresie wzmoczonych prac rolnych.

2. Jeżeli właściciele gruntów nie wypełniają obowiązków, o których mowa w art. 11 — 14, w terminach, rozmiarze i w sposób ustalony przez biura gromadzkich rad narodowych — obowiązki te wykonują zastępczo biura tych rad stosownie do przepisów o postępowaniu przymusowym w administracji.

Art. 16. Organy administracji rolnej prezydiów powiatowych rad narodowych sprawują bezpośredni nadzór nad stanem urządzeń melioracji wodnych i sposobem ich eksploatacji, zapewniają nadzór techniczny oraz w miarę możliwości odpłatne zaopatrywanie zainteresowanych właścicieli gruntów w materiały niezbędne do wykonania i konserwacji urządzeń melioracji wodnych półpodstawowych i szczegółowych.

Rozdział IV.

Przepisy karne.

Art. 17. 1. Kto niszczy lub uszkadza urządzenia melioracji wodnych, podlega karze grzywny do 3.000 złotych, jeżeli inne przepisy karne nie przewidują kary wyższej.

2. Kto mimo upomnienia biura gromadzkiej rady narodowej nie wykonuje obowiązku konserwacji urządzeń melioracji wodnych (art. 11 ust. 2, art. 12, art. 13 i art. 14), podlega karze grzywny do 1.000 złotych. Jeżeli do konserwacji urządzeń melioracji wodnych jest obowiązana osoba prawna lub instytucja państwowa, karę nakłada się na osobę, której powierzono konserwację tych urządzeń.

3. Niezależnie od kary określonej w ust. 1 sprawca może być zobowiązany do uiszczenia na rzecz obowiązanego do utrzymywania urządzeń melioracji wodnych odszkodowania w wysokości wartości wyrządzonej szkody.

4. Orzekanie w sprawach wymienionych w ust. 1, 2 i 3 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Rozdział V.

Przepisy końcowe.

Art. 18. Budowa urządzeń wodnych melioracji półpodstawowych i szczegółowych rozpoczęta przez Państwo przed wejściem w życie ustawy podlega wykończeniu według zasad dotychczasowych.

Art. 19. Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 13 lipca 1939 r. o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa (Dz. U. Nr 64, poz. 428),
- 2) przepisy ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. z 1928 r. Nr 62, poz. 574) sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki

Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki

137

USTAWA

z dnia 22 maja 1958 r.

o gospodarowaniu terenami torfowymi.

Art. 1. 1. Sprawy gospodarowania terenami torfowymi należą do zakresu działania Ministra Rolnictwa.

2. Przez gospodarowanie terenami torfowymi rozumie się ustalanie kierunków użytkowania torfowisk oraz działalność w zakresie rolniczego wykorzystania tych torfowisk.

Art. 2. 1. Na eksploatację złóż torfowych potrzebne jest zezwolenie.

2. Przez eksploatację złóż torfowych rozumie się powierzchniowe i głębinowe wydobywanie torfu dla celów przemysłowych, opałowych, leczniczych i rolniczych.

3. Nie wymaga się zezwolenia na wydobywanie torfu z własnych gruntów na potrzeby własnego gospodarstwa rolnego lub domowego. Wydobywający torf ma obowiązek zagospodarowania potorfi. Zasady tego zagospodarowania określi Minister Rolnictwa w drodze rozporządzenia.

Art. 3. 1. Zezwoleń na eksploatację złóż torfowych udziela organ administracji rolnej prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej.

2. Jeżeli obszar zamierzonej eksploatacji przekracza 20 ha, zezwolenia udziela organ administracji rolnej prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

3. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego określi w drodze rozporządzenia:

1) rodzaj dokumentacji, jaka powinna być przedstawiona łącznie z wnioskiem o wydanie zezwolenia na eksploatację torfu, oraz wymagania, do których zachowania eksploatający złoża torfowe może być zobowiązany w zezwoleniu na eksploatację w zakresie czasu eksploatacji, pozostawienia odpowiedniej warstwy ochronnej na dnie wykopu, zagospodarowania potorfi i innych zabiegów, które powinny być podjęte w zależności od charakteru danego złoża,

2) tryb wydawania zezwoleń na eksploatację złóż torfowych na terenach leśnych.

4. Przepisy określone w ust. 3 w zakresie dokumentacji złóż torfowych Minister Rolnictwa wydaje ponadto w uzgodnieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Geologii.

Art. 4. 1. Zakazuje się wydobywania torfu, nie wyłączając przypadków określonych w art. 2 ust. 3:

1) z terenów położonych w odległości mniejszej niż 50 m od drzewostanów leśnych, wałów przeciwpowodziowych, od linii brzegowych rzek oraz kanałów o szerokości dna ponad 3 m, jeżeli kanały te są czynnymi urządzeniami wodno-melioracyjnymi,

2) z torfowisk stanowiących grunty orne, ogrody warzywne i owocowe lub zmeliorowane łąki i pastwiska o wyrównanej powierzchni i dobrym stanie darni,